الباب الثالث

حقوق الفئات الخاصة

- حقوق المرأة
- حقوق الطفل
- الأقليات والإثنيات
- اللاجئين والنازحين
- ذوي الاحتياجات الخاصة

حقوق الفئات الخاصة

تعكس مفاهيم الحكم الصالح والتنمية البشرية والإنسانية ضرورة توفير الحماية والمشاركة والعدالة للفئات الأكثر حاجة للرعاية

شهدت البلدان العربية تحسناً مطرداً لإعمال حقوق المرأة

حقوق المرأة

حقوق الطفل

مازالت تحفظات العديد من البلدان العربية على اتفاقية القضاء على كافة أشكال التمييز ضد المرأة تعرقل تنفيذ الاتفاقية فى الوطن العربى

..من الإشكاليات التى تعيق إعمال الاتفاقية فى البلدان العربية رغم تصديق ستة عشر دولة عربية عليها التحفظات التى أبدتها معظم البلدان العربية المصادقة على مواد الاتفاقية الجوهرية والذى يعكس مستوى الإرادة السياسية من جانب الحكومات العربية بالالتزام بمبدأ المساواة بغض النظر عن الجنس..

من البيان الختامى للندوة العربية حول
تفعيل اتفاقية القضاء على كافة أشكال التمييز ضد المرأة
(بيروت ٢٦، ٢٧يناير ٢٠٠٤)

مازالت النسبة الغالبة من نساء الوطن العربى يشهدن تمييزاً فى حقوق المواطنة

حقوق الفئات الخاصة

معدل مشاركة المرأة فى النشاط الاقتصادى فى بعض البلدان العربية مازال أقل من ٢٠٪

..تعانى النساء بشكل عام من عدم المساواة بينهن وبين الرجل، ومن التمييز ضدهن فى القانون وفى الواقع..

تقرير التنمية الإنسانية العربية الثالث

مازال النظام التشريعى فى البلدان العربية عاجزاً عن توفير الحماية اللازمة للمرأة من مختلف صور العنف الأسرى والمجتمعى

تتعرض المرأة فى بعض الدول العربية لإنتهاكات وتجاوزات تتعلق بأبسط صور الحرية الشخصية

تعانى المرأة من الفلسطينية من ممارسات الإحتلال الإسرائيلى بسبب إفتقاد العوائل وقتل الأطفال وتشتيت الأسر

.ΚΓnjνΤ!f ΣΓ]D ΙΜΖ DžFfƧη!f

ΑD ΚΓdžΑ‡σ!f ýΜΡ LJdž CfΑ] ýΑþ!f ýΑΓσkΑ

Ɣ]Μk!f ‡žFΓ]Μ!f ‡ΤΓΡ ΟΜþdž!f ydžkndž!f ΚΓdžUΜdž

LJΖ ƷΜhΜΓhν ‡ƱΟσνdž!f ‡žΖΓdžknΜf ƧžΡΓσνdž!f ΙΜΖ

ΙþΖΓ]dž!f DžΟþΙΜk ýhν] ΣdžΜkΑ ΚΓ‡ΓnjΚΜf yFΓΜpΑ

ΓΓΤΜ] ΙΙ!Ρ LJdžΑ ΑƧΡΑΜhν ΑD ‡ΜΟ]ΑΜν ΓΓΜσνν!

Ƨ]Μz!f LJdž ΚfƧƧνΜkdž!f ΓΓ]ΜΜ! ‡]Μdžc ΕηΜdž

ÜƱfƧz!f ÜΣΜ]ΜΑk ÜLJþƧΜf ÜƧΜΤdž ÜLJdžΜΟ!f)

.(‡žþΑz]!f

ÜΑƧΡΜf ΟzdžknΜdž!f Ƨ]Μz!f ƧΜNjfΑU LJΖ GdžD

ýƷk]k Ο!f ΓΓƷν!f ΚΓνΓΤΖ ‡ƱΤ]D ΟΜ5 þ]ηkk5

Gnjdžν! ΙDƧdžΜ! ‡žΖΓdžknΜfΑ ‡žþΓΤkpΜf YΓνΑΜf

Ν'zν ΓΑη! ΙΙΜ!Ρ ‡ΜΑdžD LJdžΑ ÜΓΜnjkƱΤ]D ΙΜ!ν

ýΑþ Ο5 ΓΜ5‡!f LJdž ΚνƧΓnj!f ýƧΓ]dž!f ΚΓΜdžþΓΡ

þΙΖ ΙΜΖ ýΑΤν!f Ο5 ýΤ5!f þ]Ζ ΓΓƷνΜ! ΝΜΜΜΡ!f

ΓΓƷν!f ‡ΜƱΤ]D Ν'zνΑ Ü þΜΟþη Ο]dž]Ƨ ýdžΜΖ

Ο5 ƧΓηkΜf ΚΓ‡νΤΑ ÜLJfþΜν!f Ν'zν Ο5 ‡ΟσΓΟ]!f

.Ʊ]ΑΚdž!f Ƨσν!f ƧνΖ ΓΓ]Μ!f ΓΓƷν

ýΑþ!f Ν'Μzν Ο5 ΓΓΜ]Μ!f Ν'ƧΜzkk ΓΜdž‡

hΜΙΡΘΙΙΓ ΡNjΤ Ʊ]νΜν ΜΖkk ΚfƧΑΓηkΑ ΚΓ‡ΓnjkΜΜ

ΑD Ν'Ƨ5 ýΑσ ƧΑΡkΑ ΣνΜdž!f ΙNjΑ ÜνΜΙΤΩ]]ΙΙΓ

ΚfƧΑΓηk ΙΙ!Ρ Σ‡zk Ü‡ΟΜ]ΟΡ!f ΚΓdžfƧkΜ!Μf yΜdž

Ο5 LJΟΖΑƱdž!Γν Ι Μdž]Ο Γdž ΑD ‡ΟΜΟΡΜ!f ‡ƱƧΤ!f

NJLΜ]Ιk Γdž! ΓΙ5Α ΟdžΜ]Μf ΙƧ!f Ν'Ƨ5! ‡ΜΟΡΑz]!f

Ο5 Ƨ]zk!fΑ ΜΚΓΜΟνΜ]ηΜf ΙΜΜΖ Ιkσν ‡Μ!ΑΡ!f

Ο]Γ]Μf ‡σ!f ΙΜΖ NJνΟΜƷk ‡ηƧΡ Ι!ν NJν ΙΙ]dzk!f

ΡΓΙΜν LJΖ ΣΖΓΙkΜ!f Ο5 ΙΙ!Ρ Ο'νΑΑ ΜΙΓΟσν!f Ο5

ΚΓΜν!f ΣƧfΡdž ΑΡσ‡ν ‡ΟƧσ ‡ΡΓσν Ο5 ΙΓk5 14

YΑpΑ ‡ΜΟσν! ΣƱƧ!f ΓΓΜƱƐ LJΑΡν LJ‡ LJΜnjΜ]Μ

Ɣ]Γη!f ΙΜΖΑ Ü2003ƧfΡΓ/ΣƧΓΜdž Ο5 ‡ΟƧσ!f

Ο5 ΚΓνηνdž!f ΓΓ]Μ!f LJdž ΡΟΡz!f ΚνƧzk ƧΡΜf

ΓΓƱƐ LJdž LJNjΡΟƧη!k! ΚΜΤΑ ΚΓΙΟΓΜνν!dž! ΣΜΑk

ΡnjΜzk yΜΟΜΑk ΙΜΜΖ LJNjƧνΜΟηΜΑ ΙjΑΜ]Ζ ΣƱƧΜ!f

ΚΓνηνdž!f LJdž ΡΡΖ LJΓdžƧνΑ ÜΙΙ!Ρ LJΖ YΓΜkdžΜΓν

CfΡkƧf yΜdžν ΙƧfΡΜ ƧfƧΡ ƧΑΡΤ ΡzΜ ‡]fƧΡ!f LJdž

ΣƧfΡdžΜ!fΑ ‡džΓΜz!f ΚfƧfΡΜf Ο5 ƔΓΜην!f

LJdž ‡νƧΓΜzdž ýz5 ΡΑΡƧ ƧΓΑD ΓΜdždž ÜΚΓzdžΓη!fΑ

.LJΓ]Μf ΤΑΙν ΚΓΟzdžη

Οzdžkndž!f Ƨ]Μz!f ƧΑΜΤ ƱƱΡDΑ y]ΑD ΓΜdžD

Οk!f hΜΙƧΘΓΜΙΙΓ ΙfΙΙΡΘΘ‡ΙΙΓNj ΙfΙΙfΘNJ‡ΜΜΜΓ Οnj5

Ü‡ΤΓΡ ƧΑƱΜΑ ΤƱΓΜjdž Ο5 ΓΓ]Μ!f Γnj! Ν'ƧzΚΚ

ÜƔΓΤΚƐΜfΑ ƧΓƱΜkΡΜf Ρν Ι!ν ýΤΚ ΟΜk!fΑ

ýƧΓΜjdž!f ΚΓdžΡΓΡν ΚΓΤƱνΚΜ!f ΙΙ!Ρ ƧNjΓΜdž LJdžΑ

ýΡD ýΡzΜdžνΑ NΜΜΡΜ!f ýΑΡ Ι5 ΚΓΜνΑνΜ]ΜΜf

ÜLJΡƧΜf Ο5 ΚΜdžΓz!f ΚΓνΙνƧΜ5ΜfΑ ΚΓνΑν]ΜΜf

Ο5 ýdžz!f ƧΤΙ! ƒƧΡdž Knjηkf Οk!f LJΓLjν! fR‡Α

ýνλdžk Γnj! Οk!f ýΑΡ!f ΓΓ]Μj ΙΜΜΖ ýƧΓjdž!f ‡džΡΡ

ΙΜΖ LJnj!ΑΤΜν LJΓdžν! LJΓLjΜν! Ο5 Ο]ΓdžΑΜΜΡ

.‡νΓdžν!f

YfƧΤ!f ΑD LJΜdžΜf ΡΓΙk5f ƱΟΓΜjdž Ι5 ΓΜdžD

ΚΓ‡ΓnjkjΜf ‡ηνkLj DžΡΓ5kk ΓΓ]Μ!f ΙΓLjΓzdž LJΕ5 ÜΟΜ]dž!f

ΚνΡΓ5kf) ‡ν!ΑΡ!f ΚΓdžfƧΜk!Μf yΜdž Ν'ƧΓzkk Ιk!f

ýΓ5ƱΜfΑ ΓΓ]Μ!f ‡ΜνΓdžν LJΜΖΡΑ 1949 Ƨνjη

‡νΜ]džΜ!f ΚΓΖƧΓjΜdž!fΑ ƱƧfΑƱ!f ΚΜΓΜν Ο5

FΜdžF‡ΙΡNjØDΖ Ο5 ýΓλdž!f ýνν] ΙΜΜΖΑ (...1974

‡!Γν 330 YΑpΑ ΚΓΜ]fƧΡ!f ΑΡΜσ] ΚΜη]

DžΓΜΖ ýΜΡ ΓNjΡΜσΑ ƱΑΤ‡fΑΜj Ο5 ƔΓΤƐf

LJnjdž!f DžΙƱΜν ΤΜΜzkk ‡Μ!Γσ 140 GnjLjdž Ü2000

.‡νΜ!f

GdždΖ ΙLjΓzk Οnj5 hΜΙΙΜΜΜν ƧΙƧdžΜ! ‡]Μ]!ΓνΑ

KfΡΡΡnjk LJdž fCΡΜν ýΜΜσΜf ΚΓ]ΓdžΜdž ljƧΓsk

ΑD ΙΜΜΙΜ!f CfΑ] ÜýFfΑΜz!f ΡΓΙΜΜ5f Ι!] LJdžΜf

ΚΓνΑzΤ ƔLjΓη Ι!] ÜƧΜ]Μf ΚkΤΚΑ ÜCΓLjη]!f

ΙƧ]Μf ‡ΜLjfƧΡdž f ΜΙk! ƧΙ5!f ƧΑƧU ydž Ƨ‡k!f

Ο5 ΙΑƧλ!f ΙƧΡΓΤdžΑ ΟνfƧΜf ΙƧΡΓΤΜdž ‡ηΡkLj

‡]Μ]Lj YΓΜ5kƧf ‡ηΡkLjΑ ÜýΤΓΜ5!f ƧfΡη!f ƧΓƱ]

ΙΜΜΖ ΙΙ!Ρ ΚΓ]Γ‡zLjfΑ ‡!ΓƱνΜ!f ΡΡfƧk ydž ‡!ΓΖΜf

ΜΜΖΜf ΚΓ]ΓΡν] ‡ηΡkLjΑ ÜCfΡΖ!fΑ ‡ν]Τ!f ý‡ΓΤdž

DžΡΜΜzk ΙΜΜΖ GnjΚΓ]Γ‡zLjfΑ ƧνΓzdž!fΑ ýΑηk!f ƧΜUνΑ

ΚΓdžΡΜΜΡ!f ΙΜΜΖ ýΑΜΤν!f ‡νΑΜzΤΑ CΓLjνΜf

.ΚΓnjνΤ!f ΣΓ]D ΙΜΜΖ DžFfƧη!f

ΑD ΚΓdžΑ‡σ!f ýΜΜΡ LJdž CfΑ] ýΑΡ!f ýΑΓσkΑ

Ɣ]Μk!f ‡žFΓ]Μ!f ‡ΤΓΡ ΟΜ]ΟΡ!f ydžknΜdž!f ΚΓdžUΜdž

LJΖ ƷΜhΜΓhν ‡ƱΟσνdž!f ‡žΖΓdžknΜf ƧžΡΓσνdž!f ΙΜΜΖ

ΙΡΖΓ]dž!f DžΟΡΙΜk ýhν] ΣdžΜkΑ ΚΓ‡ΓnjkjΜf yFΓΜpΑ

ΓΓΤΜ] ΙΙ!Ρ LJdžΑ ΑƧΡΑΜhν ΑD ‡ΜΟ]ΑΜν ΓΓΜσνν!

Ƨ]Μz!f LJdž ΚfƧƧνΜkdž!f ΓΓ]ΜΜ! ‡]Μdžc ΕηΜdž

ÜƱfƧz!f ÜΣΜ]ΜΑk ÜLJΡƧΜf ÜƧΜΤdž ÜLJdžΜΟ!f)

.(‡žΡΑz]!f

ÜΑƧΡΜf ΟzdžknΜdž!f Ƨ]Μz!f ƧΜNjfΑU LJΖ GdžD

ýƷk]k Οk!f ΓΓƷν!f ΚΓνΓΤΖ ‡ƱΤ]D ΟΜ5 Ρ]ηkk5

Gnjdžν! ΙDƧdžΜ! ‡žΖΓdžknΜfΑ ‡žΡΓΤkpΜf YΓνΑΜf

Ν'zν ΓΑη! ΙΙΜ!Ρ ‡ΜΑdžD LJdžΑ ÜΓΜnjkƱΤ]D ΙΜ!ν

ýΑΡ Ο5 ΓΜ5‡!f LJdž ΚνƧΓnj!f ýƧΓ]dž!f ΚΓΜdžΡΓΡ

ΡΙΖ ΙΜΜΖ ýΑΤν!f Ο5 ýΤ5!f Ρ]Ζ ΓΓƷνΜ! ΝΜΜΜΡ!f

ΓΓƷν!f ‡ΜƱΤ]D Ν'zνΑ Ü ΡΜΟΡη Ο]dž]Ƨ ýdžΜΖ

Ο5 ƧΓηkΜf ΚΓ‡νΤΑ ÜLJfΡΜν!f Ν'zν Ο5 ‡ΟσΓΟ]!f

.Ʊ]ΑΚdž!f Ƨσν!f ƧνΖ ΓΓ]Μ!f ΓΓƷν

ýΑΡ!f Ν'Μzν Ο5 ΓΓΜ]Μ!f Ν'ƧΜzkk ΓΜdž‡

hΜΙΡΘΙΙΓ ΡNjΤ Ʊ]νΜν ΜΖkk ΚfƧΑΓηkΑ ΚΓ‡ΓnjkjΜ

ΑD Ν'Ƨ5 ýΑσ ƧΑΡkΑ ΣνΜdž!f ΙNjΑ ÜνΜΙΤΩ]]ΙΙΓ

ΚfƧΑΓηk ΙΙ!Ρ Σ‡zk Ü‡ΟΜ]ΟΡ!f ΚΓdžfƧkΜ!Μf yΜdž

Ο5 LJΟΖΑƱdž!Γν Ι Μdž]Ο Γdž ΑD ‡ΟΜΟΡΜ!f ‡ƱƧΤ!f

NJLΜ]Ιk Γdž! ΓΙ5Α ΟdžΜ]Μf ΙƧ!f Ν'Ƨ5! ‡ΜΟΡΑz]!f

Ο5 Ƨ]zk!fΑ ΜΚΓΜΟνΜ]ηΜf ΙΜΜΖ Ιkσν ‡Μ!ΑΡ!f

Ο]Γ]Μf ‡σ!f ΙΜΜΖ NJνΟΜƷk ‡ηΡΡ Ι!ν NJν ΙΙ]dzk!f

ΡΓΙΜν LJΖ ΣΖΓΙkΜ!f Ο5 ΙΙ!Ρ Ο'νΑΑ ΜΙΓΟσν!f Ο5

ΚΓνΜν!f ΣƧfΡdž ΑΡσ‡ν ‡ΡΓσν Ο5 ΙΓk5 14

YΑpΑ ‡ΜΟσν! ΣƱƧ!f ΓΓΜƱƐ LJΑΡν LJ‡ LJΜnjΜ]Μ

Ɣ]Γη!f ΙΜΜΖΑ Ü2003ƧfΡΓ/ΣƧΓΜdž Ο5 ‡ΟƧσ!f

Ο5 ΚΓνηνdž!f ΓΓ]Μ!f LJdž ΡΟΡz!f ΚνƧzk ƧΡΜf

ΓΓƱƐ LJdž LJNjΡΟƧη!k! ΚΜΤΑ ΚΓΙΟΓΜνν!dž! ΣΜΑk

ΡnjΜzk yΜΟΜΑk ΙΜΜΖ LJNjƧνΜΟηΜΑ ΙjΑΜ]Ζ ΣƱƧΜ!f

ΚΓνηνdž!f LJdž ΡΡΖ LJΓdžƧνΑ ÜΙΙ!Ρ LJΖ YΓΜkdžΜΓν

CfΡkƧf yΜdžν ΙƧfΡΜ ƧfƧΡ ƧΑΡΤ ΡzΜ ‡]fƧΡ!f LJdž

كانت المرأة
فى العراق الأكثر
معاناة منذ الاحتلال
حيث تم أعتقال
أكثر من ١٤٠٠ سيدة
فى السجون

تعرضت المرأة
فى السودان
لإنتهاكات خطيرة
نتيجة للصراع
القبلى المستمر فى
الجنوب وفى دارفور

تبدو حقوق مشاركة المرأة فى الشئون السياسية فى الوطن العربى هدفاً يواجه مصاعب متزايده

أستدعى النقص فى إعمال حقوق المرأة على الساحة العربية اهتماماً وطنياً وإقليمياً واسعاً

ھ ھ ھ ھ ھ

ھ ھ ھ ھ ھ

ھ ھ ھ ھ ھ

شهد الوطن العربى اخيراً ارتفاعاً ملحوظاً فى الأنشطة المتعلقة بقضايا المرأة على الصعيدين الرسمى والأهلى

صادقت جميع البلدان العربية على اتفاقية الطفل ما عدا الصومال التى لم تنضم والعراق التى وقعت ولم تصادق

حقوق الطفل

LJ] LJÄþ LJÄ5Äùkö LJöR!f ýGù5ØÜf DiUzdžÄ
Ü(LJödžGZ LJdž 2ž]T D ï D) y'ư2ù!f LJdž +]džG'P!f
DznjLj35 ÜIGöơ!f þùöp ÖÜZ DznjFGIhu +!Gùơ Ï5 Ïkơ Ä
Σö!) +öRžk!f CÄ] +ηökLj ÄdžLj!f f lLj LJdž LJÄLjGzö
ÜGNjþơÄ Ư5PLjdž!f ýPþ!f KfR +öhu2z!f LJfþüh!f Ö5
Gdž ÄNjÄ (y5k2dž!f ýPþ!f KfR ýÄþ!f Ö5 ll!R‡ ýhu
YGhukfÄ Ü+öRžk!f LJdž 2hu‡D 2þp Ïù!ţ +ηGơ!f þ‡đö
KGdžþP!f 2ö2ùzk yöz +5λ‡dž!f Kůdžơ!f YÄùÜ]D
.+öơ]!f

njþ2ÜЄ ƐdžyЄ

LJfþüh!f LJdž þùöþz!f Ö5 ýG5ØÜf ÖùLjGzö Gdž‡
ΣG‡zLjG‡ ä2]Ūf 2Ljz!f +5GIλ Σ2‡k LJdž +öhu2z!f
þzhu LJGLjhu! Öù5 Gdž‡ yözkηdž!f Öù5 2Ljz!f +5GIλù!
yöz Yf2T!f þùzhu 2Ff2η!fÄ Ü+ùöÜNjÜf Y2ơ!f
Ü+z]fÄ +öLjdž2 I2kù5 ÏÜZ +ơÜ]dž!f KGùZGdžη!f
ý‡G'Tdž 2G'TùKLjf Ï!ţ 2öTùk KGdžÄÜzdž 25fÄùkkÄ
þơ Ï!ţ ý]k Ök!fÄ ÜýG5ØÜGhu Ö]Ljη!f ţ 2ơk!f
YLjGη LJdž CGùzhu!f ÖÜZ 2GhuùηÜfÄ YG'T]kžÜf
ØG'TLj!f fRNj Ö5 2GηkÜf Ö5 +T]'Pkdž KGhG'TZ
ljRNj LJD Dižž +ùöhu2z!f LJfþùüh!f LJdž þöþùz!f Ö5
.+lλÄdž 2öžÄ GLjÜZ +ơÄ2Ødž 2öž 2NjfÄU!f
+zdžGη!fÄ 2ö]ùöLjÄöÜ! ll2kTùdž 2ö2lk Ö5Ä
O'ưÄö 2005 LJG]öLj/ýö2hD Ö5 2þG'T +ùöhu2z!f
KGZfzLj!fÄ YÄ2ơ!Ghu Öhu2Z ý5Ø LJÄöÜdž 25 2λdk
Gnj! LJG‡ +ơÜ]dž!f KGùZfzLj!f llÜk LJDÄ Ü+ơÜ]dž!f
LJÄpÄzö ÄD LJÄÜklö +öơ ýG5ØÜf ÏÜZ I2džþdž 2GÄD
LJÄư2ùzköÄ ÜDžnjkÄùPDÄ DznjöÄùhD LJÄþlsö ÄD
DznjpÄlơ LJdž LJÄdž2ơöÄ Ü+ö]sLjÄ +ö5ØGZ KGdžT!
Dznjưzhu LJ] ýhu ÜDžöùÜzk!fÄ CfRž!fÄ äÄdùdž!f Ï5
ýhuGLjl!f ÄD +öư2Ūf DiGž!ÜGhu LJÄÜkùlö ÄD LJÄhuG'T ö
ÜYfzLj!f CGnjkLjf LJdž +ÜöÄØ I2k5 þzhu 2η5Ljk Di! Ök!f
KfÄl!f Ö5 +džþP!f ÏÜZ ýG5ØÜf DižžÖ þp ll!R‡
LJfþÄ]ù!f Ö5 Gdžù‡) Iþ2džkùdž!f ÄD +ùdžÄ‡ơ!f
.(ýGdžÄT!fÄ

ýG5ØÜf IGLjGzdž Ï!ţ +5G'ưÜGhù5 DžïÜ'2‡ž Ö5Ä
KGöüdžùZ +ηökùLj IGöơ!f KÜGùηdž 2ÜkPdž Ö5
Cfþnj'Tù!f LJdž %25 LJ35 Ü5ŭžÜfÄ 2Gù]T'!f
RLjdž +Lj] 18 LJÄþ ýG5ØÜf LJdž DiNj LJùöLjöØ]Ü5!f
LJZ þö2ùö Gdž Y'ö]D Gùdž‡ Ü+ư'Gù5kLjÜf Cfhu
Dik LJöR!f ýG5ØÜf þþùZ 2þIö Gdž‡ Üý5Ø12000
LJÄη]ù!f Ö5 +kÄGù5kdž Kf2kù5! DiNj2Gηùkơf
DiGz!f RùLjdž ý5Ø 3000 Ö!fÄùơhu +öüöùFf2]Úf
LJÄþ LJdž ýGù5ØÜf LJdž %22 LJD Gùdž‡ Ü2000
GdžLjöhu Üþơ!f +öRžkù!f CÄ] LJdž LJÄLjGzö +]džGù'P!f
LJ‡džö Gdž ÄNjÄ Üþơ!f Dižþ!f 2ùI5 LJdž %16 ÖLjGzö
Ödž]η!f ÄdžLjùÜ! +džFfþ!f +ùpGZÚf Ï!ţ äþđö LJD
ýüP Ü+ þfÄơ!f LJdž Ø15 Iþùơ'fÄ Ï5Ä) ÖÜIz!fÄ
ÏÜZ LJf2ùöLj!f ýükơÜf KfÄùþ KIÜØD DiGùz!f
LJZ 25] Gdzdž ýG5ØÜf LJdž GnjhÜžD +ödžÜ] I2NjGUdž
.(Σ2fþdž!f RödžüK LJùdž DznjhÜžD ÜöLjþùdž 90 ýkIdž
2Gz]Úf Kf2öö] 2Ä2dž +Üp2ùZ Ï!ţ +5G'ưÜGhu
fALjG‡ ýG5ØD IGù5Ä Ï!ţ äþD Gdzdž 2ùhGzdž!f 2huZ
+ÜηGZ +öhØ +öGZ2 Ï!ţ LJÄηGkơö

yöz +ÜöÄØ IGùLjGzdž þnjT äRù!f 5Єpy‖Є Ö5Ä
GNj2NjGUdž LJöhu LJdž LJG‡ Ü2Uơ!fÄ +ö!Äþ!f KGhuÄIz!f
+öÄþÜfÄ ýGù5ØÜf LJGhù!DÄ +öRùžk!f f lùLj
KGö5Ä KÜpzdž y52 Gdzdž +ùöhØ!f KGdžzÜk]dzù!fÄ
KIhu] Gdž‡) Gùöž2njT ý5Ø 6000 Ï!ţ ýGù5ØÜf
+ö2‡]z!f KGöüdžz!f 2ùöλdk LJZ ŭư5 Ü(I2GTÚf
.ýG5ØÜf ÏÜZ Ö]5Lj

2λdk ÜLJfþÄù]!f Y2ε þNjøžpε¤ !Ï‡5d Ö5Ä
KGZfzùLj!f LJdž f 'PT LJÄùöüdž 2.6 Ö!fÄùơ
GöüPfþ Θ2GùLj LJÄöüdž 1.8 DznjLjöùhu LJdž +ơÜ]dzù!f
LJdžÄ ÜþGTk Ï!ţ þÄþơ!f fÄ2huZ ΕηÜ 2!D 200Ä
+LjdžGλù!f LJ] LJÄþ LJdž ý5Ø LJÄöüdž 1.4 CÜđùNj
.+]džG'P!f LJ] Kơk ý5Ø 2!D 600Ä Ü12TZ
ýλdž Iþkdždž!f KGZfzLj!f +!Gơ Ï5 +džGZ +5T]hÄ

LJ] LJÄþ LJÄ5Äùkö LJöR!f ýGù5ØÜf DiUzdžÄ
Ü(LJödžGZ LJdž 2ž]T D ï D) y'ư2ù!f LJdž +]džG'P!f
DznjLj35 ÜIGöơ!f þùöp ÖÜZ DznjFGIhu +!Gùơ Ï5 Ïkơ Ä
Σö!) +öRžk!f CÄ] +ηökLj ÄdžLj!f f lLj LJdž LJÄLjGzö
ÜGNjþơÄ Ư5PLjdž!f ýPþ!f KfR +öhu2z!f LJfþüh!f Ö5
Gdž ÄNjÄ (y5k2dž!f ýPþ!f KfR ýÄþ!f Ö5 ll!R‡ ýhu
YGhukfÄ Ü+öRžk!f LJdž 2hu‡D 2þp Ïù!ţ +ηGơ!f þ‡đö
KGdžþP!f 2ö2ùzk yöz +5λ‡dž!f Kůdžơ!f YÄùÜ]D
.+öơ]!f

njþ2ÜЄ ƐdžyЄ

LJfþüh!f LJdž þùöþz!f Ö5 ýG5ØÜf ÖùLjGzö Gdž‡
ΣG‡zLjG‡ ä2]Ūf 2Ljz!f +5GIλ Σ2‡k LJdž +öhu2z!f
þzhu LJGLjhu! Öù5 Gdž‡ yözkηdž!f Öù5 2Ljz!f +5GIλù!
yöz Yf2T!f þùzhu 2Ff2η!fÄ Ü+ùöÜNjÜf Y2ơ!f
Ü+z]fÄ +öLjdž2 I2kù5 ÏÜZ +ơÜ]dž!f KGùZGdžη!f
ý‡G'Tdž 2G'TùKLjf Ï!ţ 2öTùk KGdžÄÜzdž 25fÄùkkÄ
þơ Ï!ţ ý]k Ök!fÄ ÜýG5ØÜGhu Ö]Ljη!f ţ 2ơk!f
YLjGη LJdž CGùzhu!f ÖÜZ 2GhuùηÜfÄ YG'T]kžÜf
ØG'TLj!f fRNj Ö5 2GηkÜf Ö5 +T]'Pkdž KGhG'TZ
ljRNj LJD Dižž +ùöhu2z!f LJfþüh!f LJdž þöþùz!f Ö5
.+lλÄdž 2öžÄ GLjÜZ +ơÄ2Ødž 2öž 2NjfÄU!f
+zdžGη!fÄ 2ö]ùöLjÄöÜ! ll2kTùdž 2ö2lk Ö5Ä
O'ưÄö 2005 LJG]öLj/ýö2hD Ö5 2þG'T +ùöhu2z!f
KGZfzLj!fÄ YÄ2ơ!Ghu Öhu2Z ý5Ø LJÄöüdž 25 2λdk
Gnj! LJG‡ +ơÜ]dž!f KGùZfzLj!f llÜk LJDÄ Ü+ơÜ]dž!f
LJÄpÄzö ÄD LJÄÜklö +öơ ýG5ØÜf ÏÜZ I2džþdž 2GÄD
LJÄư2ùzköÄ ÜDžnjkÄùPDÄ DznjöÄùhD LJÄþlsö ÄD
DznjpÄlơ LJdž LJÄdž2ơöÄ Ü+ö]sLjÄ +ö5ØGZ KGdžT!
Dznjưzhu LJ] ýhu ÜDžöùÜzk!fÄ CfRž!fÄ äÄdùdž!f Ï5
ýhuGLjl!f ÄD +öư2Ūf DiGž!ÜGhu LJÄÜkùlö ÄD LJÄhuG'T ö
ÜYfzLj!f CGnjkLjf LJdž +ÜöÄØ I2k5 þzhu 2η5Ljk Di! Ök!f
KfÄl!f Ö5 +džþP!f ÏÜZ ý5ØÜf DižžÖ þp ll!R‡
LJfþÄ]ù!f Ö5 Gdžù‡) Iþ2džkùdž!f ÄD +ùdžÄ‡ơ!f
.(ýGdžÄT!fÄ

يعانى الأطفال
فى البلدان العربية
من العنف الأسرى
كإنعكاس لثقافة
العنف فى المجتمع

LJĂöLjöƵùٌlůs!ƒ ýĠsƵŪƒ Ġùnjljdž ÖLjĠzö Öùk!ƒ llůk KƷTLj ÜLJĂöLjƒþĂٌ!ƒĂ LJĂö!ĠdžĂùٌT!ƒĂ LJĂöpƒƨz!ƒĂ .DžNjĂdžLj ƨpĂk þpĂ Ġnjůdž‡ƷhU ýĠöηD

حقوق الأقليات والإثنيات

KĠöLjλŪƒ LJdž łöhƨz!ƒ LJƒþůhU!ƒ LJdž þùöþz!ƒ Džur k yurĂ!ƒ ƒRNj ƨλđöĂ Ü(ßηRĂdžLj LJĠLjU!) YĂLjk!ƒ łöLjƐ Džƒƨkoƒ ÖƵ łöůhUl!ƒ KƒCĠdžKLjŪƒĂ łƨŪƒ ýƷůƷk yùdž LJƵĂ!ƒ ÖƵ łöpƨùz!ƒ KĠöLjλŪƒĂ KĠöůùpŪƒ ƵĂlo ÜĠnj! UƨƷkùk Ĭk!ƒ ƨöùöödžk!ƒ ýĠ‡TDĂ Öùhƨz!ƒ KĠٌöٌ!ƒ ll!R‡Ă łöpĠٌTkpŪƒ ƨĂƨùU!ƒ ΣƨkĂ LJdž þöþz!ƒ CƒƨĂ ƨlö ĭR!ƒ ƨöödžk!ƒ ƒRNj łödžĂ‡o!ƒ .łöůPƒþ!ƒ KĠƷƒƨLj!ƒĂ KĠƷƒƨTٌ!ƒ

..لا يجوز انكار حق الأشخاص الذين ينتمون إلى أقليات عنصرية أو دينية أو لغوية قائمة فى دولة ما، فى الاشتراك مع الاعضاء الأخرين مع جماعتهم فى التمتع بثقافتهم أو الإعلان عن ديانتهم وأتباع تعاليمها أو استعمال لغتهم..
العهد الدولى للحقوق المدنية والسياسية
م ٢٧

qƐþlŪƐ

LJdž ý‡ ÖƵ łöůpD ƨhƷD łùöþƨ‡!ƒ łöůpŪƒ þzkĂ þpĂ ÜLJƒƨöqĂ Ġö‡ƨk Ĭù!ą þkdžkĂ ĠöƨĂٌlĂ ƵƒƨzƷ!ƒ ÜĠNjþư ƒƨöödžkĂ ĠKLjƷ łödžĂl!ƒ łƷĠdžη!ƒ ljRNj Kùöl! ƵhĠٌlù!ƒ Dž‡o!ƒ ýŭP ƵƐþøyllƐ ÖƵ ll!R OurĂ yhĠƵ!ƒ ƨùöözkĂ "łLjhƨùz!ƒ" KĠٌlöùٌl NJƷĠhkƒĂ ƨĠηLjٌlĂ LJöƵLjĠPĂ llĂ‡ƨù‡ LJþdž! ÖƵƒƨηĂdžöþù!ƒ LJdž ƨŪŭ! ĭƨٌlù!ƒ ƨöηnjk!ƒ KĠùٌlöٌ ƨùhƷ ýhĠldžh LJ‡Ġٌlدž!ƒ lƨþĠٌTdžĂ ÜYƨz!ƒ ƨöƐ LJĠ‡ùٌl!ƒ łöhƨƷ ƨùٌD LJö‡ٌkĂ (Ġnjkùdžöp LJdž %5) ΣPh Nöηak Ĭ!ą łöƨٌl!ƒ KĠùٌlöٌ!ƒ ljRNj KþDĂ ÜĠnjö5 þƨ‡Ŭƒ ÖUo þpĂ ÜYƨTٌ!ƒĂ Ĭpƨùz!ƒ YTzk!ƒ ĬůƷ LJƨöƵù!ƒ ƨUo DžĠUùLj ýU ÖƵ łöĠdžùo!Ġh þpĂ .łöLjĠλ!ƒ NöůP!ƒ YƨO YlƷ łö!ĠdžT!ƒ łlƵLjdž!ƒ Ăƨƨ!ƒ þzhĂ ĠLjλD Ĭùpƨz!ƒ YƨTٌ!ƒ ƨĠλĠ Kůùηk þpĂ (łλ!Ġλ!ƒ NöůP!ƒ YƨO) ÖLjĠƵöƨùh!ƒ Ö‡öƨdžŪƒ KzhkĠ5 YĠurĂŪƒ ljRNj ýŭkoŪƒ KĠƵůٌ Kη!ĠùƷ łöpƨƨz!ƒ łdžĂù‡o!ƒ KĠٌlöٌ! łùůĂĠdždž KĠٌlöùٌl ýö‡Tùk!ƒĂ LJö‡ٌùk!ƒ lþĠƷą ƨùhƷ łlùhĠٌlù!ƒ NJhƵTö DžĠULj þĠùdžkƷƒ LJƷ ŭurƵ ÜÖƵƨùηĂdžöþ!ƒ O!ĠTٌ! łöٌlöٌ!ƒ KĠFönj!ƒ ýö‡Tk ÖƵ łTٌTĠodž!ƒ Dznjoljdž ĭůƷ ƨùdžŪƒ ăĂƵLjƒĂ Ülöþƨù‡!ƒ łöůpŪƒ GnjLjĂƨö KƨƨƨP ăD ĭůƷ UlLj!ƒ łoo NJhƵTk ßpĂlo ĭhůk KLjĠ‡ Ă! ĭko Ülökƨ!ƒ Dznjo!ĠTٌdž ydž łƨkk Ů .ĭpƨƨz!ƒ YĂdžηdž!ƒ O!ĠTٌdž

ĭþƨ‡ ƨ!D 200 Ö!ƒĂo þlkƨö ÛƒøĭþNjƨ ÖƵĂ ýĂTo!ƒ Gnj! łoö Ů łƒƵ LJĂůƨ‡TöĂ Ülöٌlلj!ƒ ło! DznjLjdTĂ Üpůödž KƨpĠnjT ĂD łöĂùNj KĠpĠƵhU ĭůƷ ýdžz!Ġh Dznj! Odžٌö Ů LJööLjöƵٌlůs!ƒ LJöƒηů!ƒ LJdT KĠzdžĠη!ƒĂ ΣƨƨdžĠh łĠok!Ůƒ ĂD łùdžĂ‡o!ƒ ÖƵ łö‡ůdž ĂD Ülٌlلj!ƒĂ YƵ!ƒ łƨĠdždž ĂD łödžĂ‡o!ƒ Ġdž‡ ÜWƒĂƨ!ƒ þĂùlƷ łöλĂk ĭùko ĂD Ourƨ Ůƒ ĂD Yk‡ ĭD ƨTLjĂ yhƵ ĭůƷ lpöþT þĂöp KzurĂ KĠdžĂůzdž!ƒ þöskĂ Ülöþƨ‡!ƒ łùƷ!Ġh łödžůƷą þƨĂdž CŮdnjh DžƒĂp þƨþƷh DžĂlk łöƨĂٌ!ƒ KĠƵůٌ!ƒ LJdh Dznjٌöljηk KƨCƨƨηą RĠPkŬ łöٌلj!ƒ LJdž LJöþƨηdž!ƒ ƨĠöD/ĂöĠdž ÖƵ ƨþĠùT!ƒ ĭٌĠƨ!ƒ ƨƨùlůl ƒRösLjk .2004

ƨ!D 250 Ö!ƒĂo þƨùƨ‡Ŭƒ ΣůhÖ DžFůĠøll ÖƵĂ łöhƵk ÖƵ DžNjþư ƨöödžkůl LJĂùurƨzköĂ Ü f PT .OurƨŪƒ łö‡ůdž LJöLjƒĂp

zĭRFDžŬƐ/þĠþĠllƐ

ýFĠhp Gurö łdžĠùnj!ƒ łödžĂl!ƒ KĠƷĠdžùη!ƒ LJdžĂ ÜÖhƨz!ƒ YƨƷdž!ƒ LJƒþůhU ÖƵ ΣùöƨĠdžŪƒ ĂD ƨhƨh!ƒ ÜYƨƷdž!ƒĂ Göhö!Ă ƨùƒƨη!ƒ LJdž ý‡ ĬƵ ƒpöpoùkĂ DžƒĂƷŪƒ ýŭP łöůpŪƒ ljRùNj YĠurĂD KƨƨhU þpĂ KĠnjηĂdž!ƒĂ ƨLjz!ƒ łƒpùoD LJdž łöƒphU lƨùöPŪƒ DurkĂ) þƐRWllƒG ýƒFĠhl!ƒ łùlƵLjdž ÖƵ KhTLj Ök!ƒ

تتعرض الإثنيات فى العديد من البلدان العربية لعدة أشكال من التمييز الذى يسبب الصراعات والنزاعات الداخلية

(ΣƒþƧdžĂhĂ lƧðĂh!ƒĂ ŧðǤŋhĂ ĂƨĂƊ ăƨðk KǤðŬĂ Kþkdžƒ þþĂ Ü2001 LJǤ ƖùðLj/ýðƧhƊ Ƨ Ţ kLjdž Õ5 KƒĂþ KǤ‡ǤnjkLjƒ ÕǁŽ ǤŋǤŋkoƒ KƊþh Ǐk!ƒ ŧ‡Ƨo!ƒ LJðƖo'kh ŧh!ǤƊdž!ƒ Ǐ!ǫ ÜLJðLjƊƒĂdž!ƒ ŦĂùlo! ǁƧþ!ƒ þǤdžkŽƒĂ ýdžƨ!ƒ f Ƨ5 Ƨð5ĂkĂ ŧðTðƨdž!ƒ Ƨ ĂƧU!ƒ Ɣ!ǤƊdž!ƒ þðƨ Ţk yðž ÜŧðdžĂþ ŧƨ! ŧðƨðƨǤdžÜƒ ŧƨǁ!ƒ ýǔlkƖǔƒ LJǔŽǔ lĂŽþ!ƒ þo' Ǐ!ǫ Ư'ƨh!ƒ ýhup LJdž Õ5 ŧƒþo'Ǔƒ ljRNj Kþþŋk þþĂ ÜKǤùðǔĂǁ! ÕkƒR!ƒ Õ5 ŧðhǤðLj!ƒ KǤhǤPkLjǔƒ Cƒƨŋǫ ŧhƖǤLjdžh Ô!Ǥk!ƒ DžǤƨ!ƒ lþLjǤƖdž Kƒƨ NjǤƊdž Õ5 ǤùNjƒþ Ţ Kðl!Ă Ü8Ff!ƨŋ!ƒ þðƨ Ţk!ƒ CƒĂkoƒ Džk þþĂ ÜƔƨƨdž!ƒ Õ5 DžnjLjƒƨpD LJdž ƨƒƨpǫ LJǔŽǫĂ ŧðlo'k ŧùLjŋ! ýð‡Tùk ýǔP LJdž Ü‡ðhƨƨƨ! ƔùLjǤŋ Ǐ!ǫ ŧùðLjƊĂ ŧƨ! ŧùðƨðƨǤdžÜƒ ƨFƨŋ!ƒ Õ5 ýFǤùhlǁ! ŧǁĂdždžù!ƒ LJǤŋǁ!ƒ Σ ƨǤdžkĂ yðž (Kƨdžŋ'k!ƒ) " ţ Ăƨƨ!ƒ KǤðlðƖLjùkh" ŧ5Ăƨƨdž!ƒ Ƨƨ ư!ƒ Õ5 ǤùNjƨĂþ ýlλ!ƒ KƒR Ɣƒƨo'Ǔƒ Ư'ƨh ŧdžĂ‡o!ƒ yðž ƨƒĂo!ƒ ýǔP LJdž Ǥùnjhu!ƊǤdž ƨƒƨpÚ Ƨ Ţ kLjdž Õ5 KǤdžNjǤùƨk!ƒ Ư'ƨh LJŽ ƨ5Ɩ Ǐ Ru!ƒ DžǤULj!ƒ Õù5 ŧðƨðƨǤùdžǔƒ Wƒƨþǫ GnjdžNjƊ Ü2003 yƨǤƨTdžǁ! ŧðLjƨðdž f ð Ţ ùPkĂ Ǔþǔhu!Ǥh Ǐ ĂhƨǤk!ƒ ŧðFǤư l!ƒ KǤlo'ǔdž!ƒ Ƨ pĂĂ ÜŧlƊùLjdž!Ǥh ŧðĂdžLjk!ƒ .LJðƨNjǤUkdž!ƒĂ ţ Ăƨƨ!ƒ ÕhĂþLjdž!

ƨððdžk!ƒ LJdž ăĂǤ‡T Ư'ƨh ǁǤùLjNj ÜFǏǤǏǁ Õ5Ă Üþǔhu!ƒ ƊƖĂ Õ5 ƩðƨǤdžǔƒ þư Ôǔhup ΣǤƖƊ Ǐǁùƨ .ƔĂLjŋ!ƒ Õ5 ŦƨƒĂƊ!ƒ ýFǤhup þưĂ

LJðLjƊƒĂdž!ƒ LJdž %60 LJƊ Dž5 Üƒ þƩDžǁƐ Õ5Ă KǤðƨdžŋ!ƒ Ư'ƨh KƨǤƛƊ þ15 Üŧðƨhƨhu ýĂùƖƊ LJdž ƨhƨhu!ƒ þð!ǤlkĂ ŧ5Ǥlƛ ƨǤùλþLjƒ LJdž Ƨ ĂǤPdž ŧð5Ǥlƛƛƒ ÜDžnjkƊƖLjǔ lþùðldž!ƒ ŧdžĂ‡ùo!ƒ KǤƖǤðƖ ŧùŋðkLj Üŧðƨhƨùhu CǤdžƖdhu þùð!ƒĂdž!ƒ ýðŋƖùk Gnjư5ƨĂ KƊþh þþĂ ÜăƨI!ƒĂ LJþdž!ƒ CǤdžƖƊ ŧLjhƨƨz! GnjNjǤŋkƒĂ DžðǁŽk!ƒ Õ5 ŧðƨùðƨǤdžǔƒ ŧƨǁ!ƒ ýǤPþƩùhu ŧdžĂ‡o!ƒ Gnjdžƒƨk!ƒ yðž Ü‡Ɩƨpdž 1280 Ô!ƒĂo' Õ5 Õƒƒþkhǔƒ

LJdž ƒCphu ŧðdžĂ‡o!ƒ Σƨƒþdžƨƒƨƒƨƒ yðdžŋ Ô5 ǁ!R Džðdžƨkhƨƨƨ

..تتعهد كل دولة طرف فى العهد الحالى باحترام وتأمين الحقوق المقررة فى العهد الحالى لكافة الأفراد ضمن أقليمها والخاضعين لولايتها دون تمييز من أى نوع سواء كان ذلك بسبب العنصر أو اللون أو الجنس أو اللغة أو الديانة أو الرأى السياسى أو غيره أو الأصل القومى أو الاجتماعى أو الملكية أو صفت الولادة أو غيرها..

العهد الدولى للحقوق المدنية والسياسية

م٢/١

مازالت جهود بعض البلدان العربية لحل مشكلة "البدون" يشوبها البطء وتعترضها اعتبارات سياسية واقتصادية ومالية

LJdž Ǒ]Ǵ]D Y^ù] ĂNjĂ ÜYĂLjnù!f Ǒ5 ăƧPŪf Gnjzdž ýPƒpkk Ǒk!f Ü+o^]dž!f KǵùZƒƧT!f Y^G]D ƧNjǴUdž ýdžTkĂ Ü+ǒLjǒpĂ +ǒ]ǵǒ] ăƧPD KƒƧǴkZƒ KŪĂǵodžĂ DžǒŪzk!fĂ ýdžz!f KŪǵùnqdž Ǐ5 zǒǒdžk!f +ǒdžǔ]Úf pĂpo!f Ƨǒ^ǴOk ĂD +ǒ^Ƨz!f +ƶŪ!f UƧ5 ƧǴǴkPŪf KǵƧǵùdždž LJZ ŪuƧ5 ÜDžFƒƧn!f Ǐù5 ýFǴ^lŪ! YƧùo DžFǴLjƶ‡ ýǵùsǴŪƒĂ CǵǵLj!f Dzùu^Ă .O^]dž!f YƒƧT!f Ǒ5 IƧTkLjdž!f

ýFǴ^l!f ƩƧǵdžk +ùǒo üFDŻNjTllɛ Ǒù5 ll!R‡Ă pu zǒǒdžk!f +IǴLjdž ý‡ Ǒ5 IƧùǴǒ]dž!fĂ ăƧ^‡!f ĂkLjǵù^!f) ýλdž IƧǒùƶT!f ýFǴ^ùl!f LJdž ǴNjƧùǒƐ LJĂ‡ǒĂ (....Ǒ^ǒoƒĂù]!fĂ ƧǒpÙ!fĂ ǐƧǒpǴLjù!fĂ LJĂuƧzkǒĂ Ü+ǒZǵdžknŪf KǵdžpP!f ý‡ Ǒ5 zǒǒdžk!f Y^LjǴn LJdž +LjǴNjÚfĂ ţƧoǵkù!fĂ ýkl!f KǵƧǵdždž! .+ǒ^hp Ƨ]D Ǐ^Z ý‡TKk Ǐk!f +o^]dž!f ýFǴTƧ!f

IƧǒ]^h "Ǐ]ǒz!f" ýFǴhp ǏUoǵk Ǐ+NjǴøǐW Ǒ5Ă Y^G]o Ǐ^Z ţǒn!fĂ Dz‡ǵo!f YƧo!fĂ +džĂ‡o!f Ǒ5 .ăƧPŪf ýFǴ^l!f

zǒǒdžk!f ƧĂdž!f ýFǴhp ƩƧǵdžk FǐdžF+ǐpNjDŻ Ǒ5 GdžD "U^ǒh!f" ƧĂdž^! +ǒ^uƧD ydž Ü+ǒlǒƧ5Ūf ýFǴ^l!f pu ."pĂ]!f" ƧĂdž!f Ǐ^Z

LJdž %5.2 "DžfpPŪf" +ƶFǴǒ ýkoǵk DžDŻǐllɛ Ǒ5Ă ýPƒp +ǒpǴTkpfĂ +ǒùZǵdžknƒ +^^‡dž ýpD LJǵù‡]!f .+!Ăp!f

ƧĂT pnĂk ÜǑpƧz!f zǒǒdžk!f Ǐ!ǵ +5ǵùuÚǴ^Ă zƧ^D LJdžĂ Ü+ùǒdžǔ]Úf Y^NjfRdž!f LJùǒ^h zǒǒdžùk!f LJfpǒ^h!f U^zh Ǒ5 +ùzǒT!f pu zǒùǒdžk!f ljƧĂT KŪǵ5koŪf +džǵpq Ǒ5Ă ýdžz!f KŪǵnqdž Ǒ5 +ǒ^hƧz!f .+džǵz!f KǵdžpP!f Ǐ^ǒkĂ Ü+ǒLjǒp!f

LJdž ǴǵdžLjŪ +ǒ^ǒ]ù!f IƧĂT!f ljRNj LJD Ǐ^hùǒĂ LJdž LJǵ‡ Ǐ^hƧz!f LJǴĂ!f Ǐ5 KǵǒpŪf pu zǒǒdžk!f

+λƒpo ƧƧ‡D ydžknqdž Ăo^Lj y5pùk LJD Gnjhu UƧkzdž!f ŠĂIo!f Ǐ5 IƒĂǵ]dž!fĂ +LjǴƒĂdž!f DžǒNjǵzdž Ǐ^Z DžĂIǒ NJLjD Ƨǒƨ Ü+ǒzdžknqdž!f IpoĂ!f ƩƧ‡ǒĂ KǵùhnƒĂ!fĂ ýPƒp DzǵǵlLjŪf Ŝǒdžzk Ăo^Lj Ƨùǒh‡ ý‡Th ƧĂNjpkǒ YĂ^]D Ǐ5 NJǴǴdžLjD ƧǴPD Ǐù^nkǒĂ ÜKǵzdžknqdž!f LJdž pkdžf ăR!f +ǒpƧùz!fĂ +ǒ5FǵǴ!f +T^ùTǵo^dž!f Ʃ‡zǒ GdžhĂ Üýǔkǒ^Ŭf Ko^k ŜƒƧùz!f Ǐ!ǵ LJGLjh! KǵzdžknqdžƒĂ U^zh ll]GdžkĂ IpoĂ Ǐ^Z ƧǴǵùPdž!f DžǒNjǵzdž zǒƧùzk LJZ ynƒƧk!f ýU Ǐ5 Ü+ùǒhƧz!f .IpoĂ!f ĂD IpoĂ!f ƧǴǴǵ Ǐ5 YĂLjk!f

..إن أقصى أشكال الإقصاء خارج المواطنة هو إمكان سحب الجنسية من المواطن العربى الذى تتيحه بعض التشريعات العربية بمقتضى قرار إدارى..

تقرير التنمية الإنسانية العربية الثالث

حقوق اللاجئين والنازحين

LJdž pǒpùz!f pnƒĂk ǑùhƧz!f LJǴĂù!f pnjTǒ +nǒkLj ŜǴǵùLjdž IpZ Ǒ5 LJǒùoƧǵLj!fĂ LJǒFùnŪ!f Ü+ǒ^Pƒp!f KǵZƒƧLj!fĂ ǑhuLjnŪf ýŭkoŪƒĂ YĂƧo!f ǴT^ĂTPĂ ÜǵUĂo^dž ƒƧĂNjpùk DznjZǵuĂD pnjTkĂ Dznjlo Ƨǵ‡Lj ƧƒƧdžk]f ydž LJǒùǒLjǒǴ]^ǵ!f LJǒFnŪ!f GdžZ U^ǒĂzk!fĂ Ǒ^TŪf DznjLjǴĂdž Ǐ!ǵ IpĂz!f Ǒ5 .ƒƧuD LJdž DznjhǵTD

LJǒFnŪ! pƧǴ ƨù‡Ƨdž Ǐ^hƧz!f LJùǴĂ!f pzǒĂ +ǒLjdžŪƒĂ +ùǒ]ǵǒ]ù!f ƧĂƧU!f ƧĂùNjpk +nǒùkLj ƨ‡ƒƧdž poD pzǒ Gdž‡ Ü+ǒZǵùdžknŪƒĂ +ǒpǵTkpŪƒĂ ÜăƧPD ŜǴǵLjùdž LJdž LJǒFnŪ! ßùuǒD ýǵ^lkǒŪf GǒIǒƧ5D LJǒ^h Ǐ]ǒFƧ ƨ^hùzdž Ǐ!ǵ NJ!Ăo^k LJZ ŪuƧ5 Ǐ^hĂƧĂŪf pǵo^kŪf LJƒpǒ^h LJǒ^hĂ +ùǒo^GLj LJdž Gǒ]ǵĂ ÜǴ]Ăkdž!f ƨ^hZ +TǵP +5T^hĂ Ü+ǒùLjǵĂ +ǒo^GLj LJdž ydžknqdž!f ýGdžZD ýĂpn ƩƧ Ǐ^Z NJzuǒ Gdž ĂNjĂ IƧNjǴU LJdž pǒ^! +ù5pǵnj!f Ǐo^ƒĂLj!f Ǐù5 Ǐ!Ăp!f LJdž DzƩƧ!f Ǐ^Z Ü+ǒƧƧT!f ƨƩ IƧnnjù!fĂ ĆĂn^!f GnjuƧ5k Ǐùk!f ýlLjk!f +ƨƧùo ydž ll!R UpǵLjk

إن إقامة مجتمع أكثر حداثه فى الوطن العربى يجب أن يقوم على مفاهيم المواطنة والمساواة ويكرس الوحدة المجتمعية

تشهد أوضاع اللاجئين والنازحين فى الوطن العربى تدهوراً ملحوظاً نتيجة للحروب والاحتلال الأجنبي والنزاعات الداخلية

ŤŏĞďžơ ďžÞIk ŧ!ĂÞù!ƒ LJĐ Ť!ę ŧƷĞưÚĞħ ÜLJŏƑùŋŭ!ƒ ÖďŽ ýĂŢơď! LJöďNjđďž!ƒ ƧŏƐ ƒ ĞÞùTū! ŧkÞđďž IĆĞ]ę LJŽ ƧùŏƧĞIk ÞƧùk LJ‡!Ă ÜƐŋŬ ŧùƷŢ ĆƒÞkŽŬĞħ LJŏƑŋŭ!ƒ ŧùďďžĞzďž ŧďžĂ‡ơ!ƒ Ôù!ĂƑ]ďž ýĂŢơ!ƒ Dznj! Oďž]ŏ Ů Ğďž‡ ÜƧĞŋkơŬƒĂ ƳƧư!Ğħ IÞďž K!ĞùƱ Ğďznjďž ŧùďžĞÞÚƒ ĂĐ ŧLjùƱƒĂďž!ƒ ÖďŽ Ư‡ħ Ť5 ýďž‡!Ğħ Dznj! Oďžù]ŏ LJĞ‡ LJęĂ ÜDznjkďžĞÞę .ýÞÞ!ƒ ŧďöďÞ LJnjďž!ƒ

LJÞƧŬƒ Ö5 Dznjhďƨ5 DžŤŤďŤƲƨ‡ƨIIƐ DžNjƩWúIIƐ ĞďžD ŧŏ]Ljŋ!ƒ LJÞƧŬƒ Kùơ‡Ljďž ÞpĂ ÜĞöƧĂù]Ă LJĞLjhu!Ă Ü1948 ƳƧơ ƳIŽ Ğùnjö!ę LJöơƨĞLjù!ƒ LJöƑŋŭ! ƳIŽ Ğnjö!ę LJöơƨĞLj!ƒĂ LJöƑŋŭ!ƒ LJùďž Ƨöhu‡ ÞÞz!Ă 150) IƨƐ ŤƑŋŬ KLjĂk]ƒ Ğnjlj‡!Ă Ü1967 ƳƧơ Ƨ5] ŧƑĞλĂ Dznj! ƧÞŢkĂ CƒƧùŋŬƒ ƒRNj LJďž (Ƨ!Đ 1995 RLjďž KDÞhu Ğďž‡ ÜKƒĂùLj] 3 IÞďž! NJơ!ĞŢ KƒĂLj] 5 IÞùďž! NJơ!ĞŢ Ƨùƨ5] ŧƑĞλĂ ƧƒÞùŢę .ŧöhuƧƷ!ƒ ŧ5ư!ƒ ÖLjŬĞI!

LJööLjöŬ]ŭƨ!ƒ LJöƑùŋŭ!ƒ ÞÞz ƧÞIö DžFďĞII Ôù5Ă Ť!ę 150 Dżùnjljďž Üýŋ]ùďž ƐŋŬ Ƨ!Đ 390ùhu DznjďžUzďžĂ Ü‡!ĂÞù!ƒ Ö5 ŭƨ5 LJöďžöIďž Ƨ!Đ 200 Ğnjö5 Y‡ưĂŬƒ KƧλƷk ŧďžơÞƨďž KĞďžöPďž Ö5 ę öƨö ƳƧơ!ƒĂ LJĞLjhď! ÖďöƑƒƧù]Úƒ ĂƨƷ!ƒ ŧŋöKLj IÞTùhu Ü‡Ljnjďž 72 Ö5 ýďžƨ!ƒ LJďž LJĂďžĂƧơďž DznjĂ Ü‡öďNjŬƒ ŧơkďöĂ ÜýďžŽ OöƧ]k ÖďŽ ý]Ğơ DznjLjďž ýöďI!ƒĂ DznjöďŽ ƧĂUơďžĂ ÜƧŋŬƒĂ IƧĞnjďžù!ƒ ÞĂÞơďž ýďžƨhu ŧöƧĂk ĂĐ KĞďžöPďžď! IÞùöÞŋ ÖLjĞhďž ť Đ ŧƷĞùưę Ö5 DznjIơhu Σ‡]ďž!ƒ DžÞŽ ăĂŽÞhu DznjFĞLjhŬ DznjkĞö‡ďďž .DžFƒÞ!ƒ LJöƱĂk!ƒ ť ÞĞƨkhu IÞĂƨ!ƒ

DžqÞŬƐ Kďžpp ÞI5 5ƐÞøyIIƐ Ö5 LJĂƑŋŭ!ƒ ĞďžD ŧλ!ĞĂ ŧ!ĂÞ ÖLjƱƒĂďž LJďž ƐŋŬ 2773 ù! ŧöĞďžơ!ƒ LJďž ƐhuƧNj Dżùnj!ĂÞ Ť!ę ƨƒƧƨ!ƒ LJùďž DznjIöƧƱ Ö5 1200ƳĞzök]Ğùhu KďžĞÞĂ ÜŤù‡öƧďžŬƒ ĂƨùƷ!ƒ ÜLJöƑŋŭ! ăÞĂÞơ!ƒ ÞTöĂƧ!ƒ Ƨ‡]ďž Ö5 ÖLjöƱ]ďž5 ŧöLjĞďžλ!ƒ ýĂÞ Ƨ]ùk Ť!ƒĂ Üŧďž!Ăƨ!ƒ KĞùöơkIďž yFĞơh!ƒ Ť5 ĞNjƧù]ơ ťďžƨ ƧĞh‡!ƒ ŧöÞĞù]kpŬƒ .ƧTh!ƒ LJĂÞ

LJĂöďďž 4 ƱĂƨLj ƧÞĞ]ďž!ƒ ƧÞIk DžƐqNjøƨIIƐ Ö5 DžďžŬƒ ƧöÞIk Ö5Ă Ü‡öďNjŬƒ ƳƧùơ!ƒ ŧŋöKLj ĞöďPƒÞ 1.8 ƱĂƨLj LJŽ ƧĂ5Ƨƒþ Ö5 Yƒƨ!ƒ Ƨ5] IÞơkďž!ƒ Ť!ę LJöƧPơ Ƨ!Đ 200 ĆĂùŋ!Ă Ü ƒ PT LJĂöďďž LJďž LJöơƨĞLj!ƒ LJďž Ƨ‡ŬŬƒ KƒƧTŽ ę öƨöĂ ÜÞĞ]k ƳƧơ!ƒĂ ŧŽĞùŋďž!ƒ ŧŋökùLj) ƳƧƷ!ƒĂ ƳĂLjùŋ!ƒ ÜDžĂƱƧP!ƒ ýĂơ ŧÞƨkďž KĞöƑƒĂTùŽ Ö5 (ŧöďNjŬƒ Ök!ƒ KĞ‡ĞùnjkLjŬƒ ŧö!ĂÞù!ƒ ƧöƧĞIùk!ƒ KÞƧĂDĂ ƳƧư!ƒ ýďžTùö ĞďžhU LJöùơƨĞLj!ƒ Ğùnj! Ư‡ƨzkö LJƱĂďž!ƒ Ť ù!ę ŧöƧ]ùI!ƒ IÞĞŽÚƒĂ ƳĞ]Ţùk‡ŬƒĂ ŧŭ‡ę ŧďžĂù‡ơ!ƒ Þùďžzk II!R LJďžĂ ÜÖùďŢŬƒ ýŭP ę ĞƱz!ƒĂ ƧhŋƒĂ Ö5 LJöơƨĞùLjď! LJöƧ‡]zďž ƧnjT Ö5 KďžĞÞ Ğďž‡ ÜLJĞùλ LJöƧTk/ƧhďžƨĂLj ƧùnjT Ƨ‡]zďž Ť!ę ƒĂďŢĂ ƱƨĞLj 50 ýILjhu Ƴƨ/ΣƱ]ƐD ÖďŽ Ư‡hI!ƒ CĞI!ę LJŽ ƧöƧĞIk KÞƧĂ Ğďž‡ ÜĞùďž!Ğp LJöhpƒƧùďž!ƒ yďž ƒĂIkù!ƒ LJöR!ƒ ƧĂù5Ƨƒþ Öơƨ]Lj ĞĞLjďž Ö5 LJĂTöƨö LJöơƨĞLj!ƒ ýƨŋö Ğďžďž ÜƳLjĞŋŬƒ IÞơkďž!ƒ DžùďžŬƒ ŧöơĂùƨďž ƧÞIkĂ ÜŽĂùP!ƒ LJďž ƐŋŬ Ƨ!Đ 572 ÞĂŋĂ LJöƑŋŭ!ƒ LJĂƑT! ŧöďžĞ]!ƒ 223) DznjhďƨD yIö ÜIƧĂĞŋďž!ƒ ýĂÞ!ƒ Ö5 ÖLjƒÞĂù] .ƒÞLjƨĂD Ö5 (Ƨ!Đ

ƳĂLjŋ!ƒ Ö5 ÖLjďžŬƒ ŽpĂďž!ƒ LJ]ơk yŋT ÞpĂ Ť!ę ĞöďPƒÞ LJöďơƧùďž!ƒ IÞĂŽ IƧökĂ Þùöƒƨk ÖďŽ Ö!ƒĂơ IÞĂŽ II!Rù‡Ă Ü‡öďŢŬƒ DznjkďžĞùÞę LJ‡ĞďžD Ť!ę ŧŢĞP ÜDžĞƨ!ƒ ýŭP ßöŽĂƱ ƐŋŬ Ƨ!Đ 300 ŧöĂ]k!ƒ ŧöďďžŽ Ğnjö5 KDÞhu Ť k!ƒ ŧhĂLj!ƒ ýĞhŋ ŧIƱLjďž .KƒĂLj] 3 ýhup

ƳƧIö Ğďž LJƒÞĂ]!ƒ ť Ăđk ăƧùPD ŧöơĞLj LJďžĂ ÞĞŢkĂ ĞöhuĂöλDĂ ĞöƧökƧƒ LJďž ƐŋŬ Ƨ!Đ 327 LJùďž DznjLjďž ÜŧöƱƒ‡IďžöÞ!ƒ ĂŋLjĂ‡!ƒĂ ýĞďžĂŢ!ƒĂ ƒÞLjƨĂDĂ KƒƧ‡]ùzďž Ö5 LJĂTùözö Ƨ!Đ 150 Ö!ƒĂùơ

إن العامل الأساسى للتعامل مع المعاقين هو عن طريق إدماجهم فى المجتمع وتطوير قدراتهم وحمايتهم ضد التمييز

حقوق ذوي الاحتياجات الخاصة

ÞƒƧ‡Ůƒ LJdž 1200ù! łùčĝdžơ!ƒ Kùơ‹ljdž ĝdžù‡ KƧpDĂ ăþĂþơ!ƒ łdžƒƧ!ƒ Ƨ‡ǀzdž Õ5 LJõõ‹ljƧùčŮƒ Ƨ‡ǀzdž Ĭ‹Ž CĝIłŮƒ 2004 DžĝƵ!ƒ ýŭP łdžĂ‡ơ!ƒ .NJłu LJõþĂηĂdž!ƒ ýõơƧk LJõơ! þTõĂƧ!ƒ

ƷƐþy‹lƐ Õ5 LJõơƧĝ‹lj!ƒĂ LJõƒηŭ!ĝłu ƵŽzkõ ĝdžõù5Ă ĝõŽPƒþ LJõŽơƧdž!ƒ YĝơĂD ƧĂNjþk Uơŭõ5 Üĝùnjǀ‹lj łõƧ‡ǀz!ƒ Kĝõ‹džz!ƒĂ łùõþƧz!ƒ Kĝ‹ǀĝõǀ!ƒ łùηõkLj ΘĂƒƧkk ĝùdžĂdžZĂ (LJù‡ǀ!ƒ Õ5 Ƶơ!ƒ Ƨù‹Ůƒ) LJdž LJõơƧĝ‹lj!ƒ ĂD LJõþƒĝz!ƒ LJõƒηŭ!ƒ þƒþZD KƒƧõþIk Ƨ!D 224-175 LJõłu ĝùdž łƵ‹kùPdž!ƒ Kĝùnjη!ƒ ăĂadž łdžĂ‡ơ!ƒ Koƒ‹ljdž ăƧPD łõơĝ‹lj LJdžĂ Ü f PT łõơĂƵdž yŭP LJĂĝùzkkĂ ÜƐηŭ Ƨ!D 65 Ö!ƒĂơ! DznjkþZĝǀdž Õù5 LJõƒηŭ!ƒ LJĂƒT! Iþùơkdž!ƒ DidžŮƒ Kĝ‹ǀ‹PdžĂ KƒþZĝǀdž ýŭP LJdž ĝõþĝdžĂ ĝõ‹jĂ‹ljĝp .Ƨĝη0Ůƒ

LJõƒηŭù!ƒ YĝơĂD Kþùnj‹ þI5 ƒRùNj yŭdžĂ ƒƧĂNjþk ƵƒƧùz!ƒ Õ5 LJõõƧĂǀù!ƒĂ LJõõ‹ljõƱǀùŭ5!ƒ Ƨþ‹ǀDĂ ÜƵłĝǀù!ƒ DiĝŮ‹lj!ƒ ƱĂùIǀ þzłu ĝŮĂùơŭdž Dznj‹ơƧzk LJdž KƒƧõRơk!ƒ LJdž łŭǀŭ DznjL‹jZ LJĂŭĂdždž Ü2005 Ƨĝ0D/Ăõĝùdž ĝNjƧPơ LJĝù‡ IþZ DiƒƧηù! DznjL‹jD Ĭ‹Ž Dznjõ!ƒ ƧŮ‹lj!ƒ LJdž ƧĂĝPdž Ĭ!ƒ ƒĂƧĝùTDĂ Diĝõþ II!R WRĝdž‹lj LJdžĂ ÜƵłĝǀ!ƒ Diĝ‹Ůlj!ƒ Ƨĝù‹T‹lD LJdž łõ‹ljõƱǀŭ5 IƧǀD 395 Ö!ƒĂơ þƧƱłu IIŭdž!ƒ Ư‹złu ĂD ÜΘŭǀ!ƒ þõþnjk Koơk Dznjõþ! ĝIIT Ƨηdkǀk Kl‹jĝ‡ .łõłuĝNjƧŮƒ Kĝõ‹džz!ĝłu DznjƱĝłukƧƒ Õ5 II T‹ŭ!

ÞơƒĂ Ăơz! ƧηƵ!ƒ łł!ĝơ ĝnj‹ljdłu łþĝŽŮƒ Ƨ ǀĂk Cƒþ‹D LJŽ LJĝǀù‹ljŮƒ Dizǀη Cĝù‹ơŽD LJdž Ƨλù‡D ĂD łł!ĝơ!ƒ IjRùNj Ƨ‹ŭkPkĂ Üĝõ‹ŭ‡ ĂD ĝùõƒƧη łkƵùõŮĂ ÜƧηƵ!ƒ łηƧþĂ NJ! Ɣùłǀdž!ƒ ĂơùƵ!ƒ Ƨŭ‹kPĝłu LJõþĝƵdž!ƒ ƴơĂ yŭ ýdžĝƵk!ƒ Õ5 Õǀĝǀ‹Ůƒ ýdžĝƵ!ƒĂ II!Rłu DiNjĂ Üyŭ‹kηdž!ƒ Õ5 Dznjηĝdžþ ƵõƧƱ LJŽ ĂùNj

Oơdžǀõ ĝdžłu DznjkƒƧþl! łǀĝP łõĝŽƧ Ĭ!ƒ LJĂηĝkơõ yŭ‹kηdž!ƒ Õ5 Dznjηĝdžþƒ ƒ Ƨù5 Oõkõ‹Ă ĝNjƧõĂùƱłu ƧIk ýĂþ!ƒ DiUƵdžĂ ÜNJL‹jĂƒT Õ5 łõłuǀ‹lj!ƒ Dznjk‡ƧĝǀTdžĂ ÜDiNjþơ ƧõõdžK!ƒ DiþùŽĂ Dznjkõĝdžơ ĝnjkĝƵõƧùǀTk Õ5 Dižõ‹ŭƵk!ƒ Õ5 łł!þĝùŽ ƒ Ƨ5 Dznj! Oõkk LJD ýĂĝùơkĂ ýŭP LJdž CƒĂǀ ÜKŭǀƒĂdž!ƒĂ łõơǀ!ƒ łõĝŽƧ!ƒĂ LJĂƒT!ƒ KƒƧƒƧĂ ýŭP LJdž ĂD łõdžĂ‡ơ!ƒ NdžƒƧłu!ƒ yŭ LJĂĝƵk!ĝłu ł‡ƧkTùdž!ƒ NdžƒƧłu!ƒ ĂD łõŽĝdžkηŭƒ KĝõƵdžη!ƒ łǀĝP ÜlłõdžĂ‡ơ!ƒ Ƨõùε Kĝdž‹Ůljdž!ƒ Õ5 ÕdžĂ‡ơ!ƒ ƧĂþ!ƒ LJĝ‡ LJ‹ĂĂ Ülłõηùõ‹ŭP!ƒ łõ‹ljõþ!ƒ þĝ‡k LJ‡!Ă Ülłõηùõ‹ŭP!ƒ ýĂþ!ƒ Õ5 Ƨłùł‡D ýõĂdžk!ƒ KƒR LJƒþŭłu!ƒ Õ5 Dznj! łùdžþIdž!ƒ Kĝdžþù‹P!ƒ DiþƵ‹ljk ĝõ‹jĝõõƧĂdžĂ LJƒþĂǀ!ƒ ýλdž łơ5P‹ljdž ýPþ KĝõĂkǀdž .łIƱ‹ljdž!ƒ Õ5 ĝNjƧõƐĂ ýĝdžĂǀ!ƒĂ

IƐbƒTΘŭƐ ƐyǀT

IjRnjłu łùIŭƵkdž!ƒ Kĝùdž‹ĂŭƵdž!ƒ ƧĂùǀp DiƐƧĂ Õ5 Ƨ‹lŭƒ Ư‹złu łõǀĝùǀơ yŭ łǀĝP Kŭĝơùǀ!ƒ þĝƵłuD Ƨõþ‹Ik LJ‡džõ Ů Ülłõ5ĝ‡!ƒ łơƒƧǀ!ĝłu ĝnjknjηƒĂdž þþZ Ƨþ‹Iõ NJ‹jD Ůƒ ÜĝnjηŭƵ Kĝùõ‹jĝ‡džƒĂ łŭ‡łdž!ƒ LJƒþŭłu!ƒ Õ5 LJõpĝƵdž!ƒĂ łǀĝP!ƒ Kĝηĝùõkơŭƒ ĭĂR LJdž Ƨλ‡ału łõłuƧz!ƒ ýdžz!ƒ łdžU‹ljdž Ɣ‹ljùơłu łõłuƧz!ƒ LJdž %6.6 łõĂƒdž łłu‹ljłu ƒ PT LJĂõŭdž LJõƧùǀTZ Kĝõƒĝǀ‹ơŮƒ IjRNj LJĝłu ĝdžŭZ) "2003 Õ5" LJĝ‡‹l!ƒ Õ5 LJõpĝƵdž!ƒ LJŽ Iþù‡ałdž Kĝ‹jĝõłu ĭĂùkơk Ů þp Ư‹złu LJƐù5 ýƒĂùơŮƒ ý‡ Ĭù5Ă Ü(ƵƒƧùz!ƒ Ĭ!ƒ IƧĂ‡RdžƒĂ łłu‹ljĝłu ƵƵIk łõ!Ăþù!ƒ KƒƧõþ‹Ik!ƒ .(%12) Ƨλ‡D ĂD Gnj5zư

IƒyĭÞ‹l łüDžy‹lƐ

þư ƧõõdžK!ƒ DiþZ LJĝdžư! ýĂþ!ƒ Ư‹złu Ĭ‹z‹lkĂ Kĝ‹zõƧTk ýŭP LJdž łǀĝùP!ƒ KĝƱĝõkơŭƒ ăĂR łljõzdž Ɣ‹lj ƒ õùǀPkłu ýdž‹z!ƒ Kĝ‹l‹lăùdž DiƧŭk

يجب التوسع فى الخدمات المقدمة للمعاقين وإجراء المزيد من الدراسات بخصوصهم وإنشاء مراكز لرعايتهم اجتماعياً وتشجيع العمل التطوعى والإنسانى فى هذا المجال

ΣljÃk Õ5 Õnj5 ÜLJõpĠzdžÜ! Ƨ ƒĠÜÃù!f LJdž łkĂĠskdž ƧƱùpĂ Ƨƒƨùη!fĂ LJþƨŨƒ LJdž ý‡ Õ5Ă Ü%1 ĠõƨĂ] Õ5Ă Ü%3 LJĠùljłu! Õ5Ă Ü%2 LJõƨoʰu!fĂ KĠõljĠ‡džq ll Ġ ljNj Σõ! LJ‡!Ă Ü%5 Ƨ Τ dž Õ5Ă Ü%4 ll!Ŗ! łƽĠ ưÚĠʰuĂ ÜŖõƽljk!f LJĠdž ưĂ łlõpþ!f łʰupƒƨdžÜ! Õ5 łΤ ΤPkdž KĠʰuĠΤƵ ýĂþ!f Ư ƵʰÕ5 llĠùljNj Õ5 Dznj!ŭƷk] f Ƨ þnjłu LJùõpĠzdž!f ýĠùƽƱŨƒ lƨĠηk ýõʰu] ÕÜƵ łõþĂƵ] !fĂ Ƨ Τ dž) ƵƨĠʰuηÚƒ ýĂ] ùk!f .(ýĠλdž!f

DžþƵ lƨĂƨ ưùʰu łõljƵdž!f KĠùĵFõnj!f Ƶ Τ ĂùkĂ yΤĂk!Ġʰu LJ‡!Ă ÜDznjÜõƷΤkʰu Dzƨdž!f yõƨΤk!Ġʰu CĠƽk‡Ŭƒ ydž Ü‡oõƨΤ!f ljŖùNj Ƶ!ƽ łdžþldžù!f KĠdžþP!f Õ5 ÜŭΤD łdžþldž!f KĠdžþP!f łõƵĂlj ƨõĂƱkĂ LJõ] ùoʳk LJdž þõƨdž Cƒƨη ƨùPŨƒ łdžƨŭ!f ƨĂdžŨƒ LJdžĂ LJdž þõþƵ!f łFùõnjkĂ ÜýĠηdž!f fŖNj Õ5 KĠù] f ƨ!f łõĠùƵƨ!fĂ łoùʰu!f ƨ‡fƨùdžĂ LJõõFĠù ΤPŨƒ ÜÕljĠ] ljÚƒĂ ÕƵĂƱk!f ýdžƵ!f yõηΤkĂ Ü‡õƵĠdžkηŨƒ .łdžƨŭ!f KĠƵƨʰukk!f DzõþlkĂ

Õ5 łΤĠP łƽΤùʰu LJõpĠzdž!f łÜ‡Τùdž O ưkkĂ ƽƱĠljùdž!f Õƽ5 ÜYƒƨùΤ!fĂ Yƒƨùlj!f ƽƱĠùljdž YŨþljƒ ýʰup LJõpĠzdž!f þþƵ LJĠ‡ hu‡łΘDžÜ hÜdžÜƱ ƨ‡ƨÜ LJdž %3) ÕljõƱ] Ü5 Ƨ!D 130 lƨõPŨƒ łưĠƽkljŨƒ ł] Gõ] !fĂ łõdžljk!fĂ łoΤ!f" ƨ‡ƨdž ƨplõĂ (LJĠ‡] !f łưĠƽkljŨƒ Õoƨùη LJdž %10 LJD "KĠdžÃÜƵdž!fĂ LJdž LJĂljĠƵõ Ƨ Ă] ÕljõƱ] Ü5 Ƨ!D40 DznjþƵ Ƹ!Ġʰu!f ÕÜƵ łõljõƱ] Ü5s!f łƱÜ] !f þùdžkƵkĂ Ü‡džFƒþ KĠpĠƵq ljŖNj łnjηƒĂdž! łõdžĂù‡o!f ƨõƸ KĠdžUljdž!f þĂùnjη łõljõƱ] Ü5s!f łoΤ!f lƨƒƨĂ KljùÜƵD þpĂ Ü‡Ü‡Τdž!f LJdž ýõĂdžkʰu łõdžĂp łƱP 2004 ƱĠʰuΤ/ƨõƒƨʰu5 Õ5

łõĠƵƨ!f LJùdž þõƨdž! łùõdž!ĠƵ!f łoΤù!f łdžUljdž Õ5 DznjηĠdžþq ł!ĂĠoʳdžĂ LJõõÜlƵ!f łõoΤ!f .ydžkηdž!f

ƨĠΤkljf lƨNjĠU LJdž ydžkηdž!f ÕljĠƵõ 5ƽpyllƽ Õ5Ă DzNjþþƵ ýΤĂ ĭŖ!f þo!f Ĭ!q þŭʰu!f Õ5 LJõpĠùƵdž!f LJĂõÜdž 27 ĂoʳLj LJõùʰu LJdž LJĂõÜdž!f Ĭù!q Ġʰuõƨlk ĬÜƵ lƨƨ‡kùdž!f ƴĂƨo!f łηõùkLj ll!ŖĂ Ü‡dž] ùLj DžĂ łõljĠĂ!f DžĂ Ĭ!ĂŨƒ ΛõÜP!f ƴƨoʰu ƨĂƨdž ƽƨƨ!f Ĭ!q łƽĠưÚĠùʰu Ü2003 Õ5 Õ‡õƨdžŨƒ ýŭkoʳŨƒ ƴĂƨo!f ljŖNj K‡ƨk þpĂ Ü‡lj] 13 lþdž! ƨĠΤo!f þþƵ!f Õ5 KÜĂdžk łΤĂdžÜdžĂ lƨõʰu‡ ƨĠλĠ ƨĠΤo!fĂ LJdž CƒĂ] łΤĠP!f KĠηĠõùkoʳŨƒ ĭĂŖ LJdž ƨõʰu‡!f LJõNjĂTùdž!f LJƵ ŭưƽ) LJõùõljpdž!f ĂD þĂùljη!f ĭĂĠdžõ‡ù!f Θŭ] !f DžfþùPk] f łηõùkLj lþŨĂ!Ġùʰu ƨĠΤkljf LJdž DzƸƨ!f ÜƵĂ Ü(ƴưljdž!f DzĂõljƨĂõù!fĂ łÜlk] dzù!f KĠFõnj!fĂ KĠùdžUljdž!f LJdž Kƨùƨ!f łõĠƵƨ!f łõ Τ ĠP!f KĠηĠùõkoʳŨƒ ĭĂŖʰu łõljƵdž!f lƨõʰu‡!f łʰu] !f ljŖNj LJD Ŭq ÜĬ‡õƨdžŨƒ Ăƨùƴ!f þƵʰu ydž ĠΤĂΤPĂ ÜýĠdžNjŨƒ LJdž ŎljĠùƵk LJĠ‡] !f LJdž ƴƵÜk Ŭ KĠdžUljdž!f ljŖNj LJD LJdž lƨƨ‡kdž!f DzNjƒĂ‡Τ .łljĠdžÃʰu GNjƨĂþ

ƸÜʰu Ü‡õÜNjŨƒ ƴƨoʳ!f Kƒ Ălj] ! łηõkLj DžFdžĠll Õ5Ă 100 Ŏ!fĂoʳ ƴƨoʳ!f ljŖNj łùηõkLj LJõpĠƵdž!f þpùƵ ll!ŖĂ DznjkõĠƵƨ ĠʰuĠƸ DzNjƨ] D Ĭ!ĂùkĂ ÜŎljĠLjʰu! Ƨ!D łƱTLj łΤĠP ł] ù] dž 100 þĂηĂ LJdž DzƸƨ!Ġʰu .łƵƒĂkdž GdžĂdžƵ Ġnjkõljƨõdž LJƷ5 LJõpĠƵdž!f łõĠƵƨ!